

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto maa- ja metsätalousministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Eläinlääkintähuoltolain muuttamista koskevan esitysluonnoksen perusteella saa käsityksen esityksen keskeisistä ehdotuksista. Ehdotettavan sääntelyn taustaa ja tavoitteita voisi kuitenkin kuvata tarkemmin.

Esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämiskohteet

- Esityksessä tulisi arvioida, miten ehdotettu sääntely vaikuttaa kuntalaisille aiheutuviin kustannuksiin yksityisistä ja julkisista eläinlääkäripalveluista.
- Esityksessä tulisi kuvata tarkemmin, minkälaisia vaikutuksia kuntien mahdollisuudella järjestää palveluita ilman yhtiöittämisvelvollisuutta on palveluiden tarjoamisen markkinaehtoisuuteen. Mitä vaikutuksia sillä on yksityisille toimijoille?
- Esityksessä tulisi käsitellä vaikutuksia eri alueiden asukkaiden mahdollisuuksiin saada yhdenvertaisesti tarvitsemansa eläinlääkäripalvelut.
- Esityksessä tulisi arvioida tarkemmin vaikutuksia eläinten hyvinvointiin.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Tässä esitettävä kuvaus on suora lainaus esitysluonnoksen ”esityksen pääasiallinen sisältö” -jaksosta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläinlääkintähuoltolakia, joka ei ole vielä voimassa.

Eläinlääkäripalvelujen kunnallinen järjestämisvastuu ehdotetaan muotoiltavaksi osin uudella tavalla siten, että velvollisuus järjestää seura- ja harrastuseläimiä varten muita palveluja kuin ensiavun luonteista kiireellistä eläinlääkäripalvelua määräytyisi alueellisten tarpeiden perusteella. Laissa säädettäisiin järjestämisvastuun laajuuden määrittävistä kriteereistä, joilla turvattaisiin palvelujen riittävä ja

kohtuuhintainen saatavuus joko julkisina tai yksityisinä palveluina kaikilla alueilla sekä kunnille säädettyjen eläinlääkintähuollon tehtävien asianmukainen hoito. Kunnallisen järjestämisvastuun enimmäislaajuutena olisi laissa jo oleva luettelo eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömistä eläinlääkäripalveluista. Jotta kunta voisi täydentää lakisääteistä palveluvalikoimaansa tietyillä tarpeellisiksi katsomillaan täydentävillä palveluilla, lakiin sisällytettäisiin rajattu poikkeus kuntalaissa säädetystä palvelujen yhtiöittämisvelvollisuudesta.

Muutosehdotusten taustalla on Suomen ja komission välillä käyty yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen (SGEI) julkista tukea koskenut neuvotteluprosessi. Eläinlääkintähuoltolain avoin voimaantulosäännös, jonka mukaan voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella, on perustunut tarpeeseen saada komission tulkinta notifiointitarpeesta, ja jos tarve todetaan, päätös tuen hyväksyttävyydestä.

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksesta käyvät ilmi keskeiset ehdotukset.

Esitysluonnoksessa muutetaan eläinhuoltolakiä (285/2023), joka on vahvistettu, mutta joka ei ole vielä tullut voimaan. Ehdotettavan sääntelyn vaikutukset liittyvät siten osittain mainittuun uuteen lakiin, jonka vaikutuksia on jo arvioitu eläinhuoltolakiä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 83/2022 vp).

Arviointineuvosto pitää ymmärrettävänä, että ehdotettavien muutosten vaikutusten kuvaaminen suhteessa voimassa olevaan lakiin ja jo hyväksytyyn, mutta ei vielä voimaan tulleeseen lakiin voi olla haastavaa, koska uuden eläinhuoltolain soveltamisesta ja toimivuudesta ei ole vielä kokemuksia.

Arviointineuvosto katsoo, että esityksessä tulisi kuvata tarkemmin, mihin ehdotettava lainmuutos perustuu ja mitkä ovat sen tavoitteet.¹ Lisäksi esityksessä voisi olla lyhyt kuvaus siitä, miksi uusi eläinhuoltolaki säädettiin. Näin lukijan olisi helpompi hahmottaa lainmuutoksen vaikutuksia suhteessa voimassa olevaan lainsäädäntöön ja jo hyväksytyyn uuteen eläinhuoltolakiin.

Arviointineuvosto katsoo, että ehdotettavan sääntelyn ymmärtämistä edesauttaisivat runsaammat taustatiedot esimerkiksi tuotanto-, harrastus- ja seuraeläinten määristä² sekä kunnallisten eläinlääkärikäyntien määristä, jotka voitaisiin esittää taulukkomuodossa. Lisäksi esityksessä voisi

¹ Esitysluonnoksen mukaan muutosehdotusten taustalla on Suomen ja komission välillä käyty yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen (SGEI) julkista tukea koskenut neuvotteluprosessi. Asiaa tuntemattomalle lukijalle SGEI-neuvotteluprosessiin liittyvä sääntely, ohjaus ja niiden vaikutukset eivät käy kovin hyvin ilmi esitysluonnoksesta.

² Esimerkiksi Luonnonvarakeskuksen mukaan nautojen lukumäärä 1.12.2023 oli 799 000.
<https://www.luke.fi/fi/tilastot/kotielainten-lukumaara>

mahdollisuuksien mukaan kuvata alueellisia eroja ja haasteita eläinlääkäripalveluiden tuottamisessa. Hyödyllisiä olisivat myös tiedot siitä, kuinka paljon kunnissa on yhtiötetty eläinlääkäripalveluja.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on kuvattu hyvin ja tiiviisti keskeinen lausuntopalaute.

Arviointineuvosto kiinnittää huomiota, että säännöskohtaisissa perusteluissa on jonkin verran kuvausta, joka sopisi paremmin esityksen pääasiallisia vaikutuksia koskevaan lukuun.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnoksessa on kuvattu, miten ehdotetun sääntelyn toimivuutta on tarkoitus seurata. Esitysluonnoksessa on myös mainittu mahdollisuus tehdä erillisiä jälkiarviointeja.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

Esitysluonnoksen mukaan eläinlääkintähuoltolaki turvaisi eläinten omistajien ja haltijoiden mahdollisuuden saada jatkossakin perustasoisia julkisia eläinlääkäripalveluja siten, että palveluja on saatavilla kohtuuhintaisesti. **Arviointineuvosto katsoo**, että esityksessä tulisi mahdollisuuksien mukaan arvioida, miten ehdotettu sääntely vaikuttaa kuntalaisille aiheutuviin kustannuksiin yksityisistä ja julkisista eläinlääkäripalveluista.

Esitysluonnoksen mukaan esitys parantaisi kilpailuneutraaliteettia. **Arviointineuvosto katsoo**, että esityksessä tulisi kuvata tarkemmin, minkälaisia vaikutuksia kuntien mahdollisuudella järjestää palveluita ilman yhtiöttämisvelvollisuutta olisi palveluiden tarjoamisen markkinaehtoisuuteen. Mitä vaikutuksia sillä on yksityisille toimijoille?

Esitysluonnoksen tavoitteena on kuntien kustannusten väheneminen. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksen perusteella jää epäselväksi, miten ehdotettu sääntely vaikuttaa kuntien eläinlääkäripalveluiden järjestämisestä aiheutuvien kustannusten vähenemiseen. Vaikutuksia tulisi tältä osin selvittää.

2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Muutosten kohteena olevan lain tarkoituksena on mm. edistää ja ylläpitää eläinten terveyttä ja hyvinvointia. **Arviointineuvosto katsoo**, että esityksen vaikutuksia eläinten hyvinvoinnille ja terveydelle sekä suojelulle tulisi arvioida tarkemmin.

Esitysluonnoksen mukaan eläinlääkäripalveluja toteutettaessa kuntien järjestämisvastuulla olisi kaksi kategoriaa: elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille järjestettävät palvelut ja muille eläimille järjestettävät palvelut. **Arviointineuvosto katsoo**, että esityksessä tulisi kuvata, millaisia vaikutuksia ehdotetulla sääntelytavalla olisi erilaisten eläinten hyvinvoinnille.

Eläinlääkintähuoltolain muuttamista koskevan ehdotuksen 1 §:n mukaan lain tarkoituksena olisi turvata julkisen vallan toimenpitein yhdenvertaiset, toimivat ja kohtuuhintaiset eläinlääkäripalvelut koko maassa. Ehdotettuun 8 §:ään sisältyisi luettelo kuntien järjestämisvastuuseen kuuluvien palveluiden enimmäislaajuudesta. Yksittäisen kunnan järjestämisvastuun laajuus määräytyisi alueellisten tarpeiden perusteella. **Arviointineuvoston käsityksen mukaan** eläinlääkäripalveluiden laajuus voisi vaihdella alueittain, jos kunnat tarveharkintaisesti määrittelisivät palvelut, joita ne itse tuottavat. **Arviointineuvosto katsoo**, että esityksessä tulisi käsitellä tästä aiheutuvia vaikutuksia esimerkiksi eri alueiden asukkaiden mahdollisuuksiin saada yhdenvertaisesti tarvitsemansa palvelut. Paranevatko tai heikkenevätkö eläinlääkäripalvelut ja niiden saatavuus esimerkiksi syrjäseuduilla?

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnoksessa on tunnistettu joitakin maaseutuvaikutuksia. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksessa voisi arvioida, onko ehdotettavalla sääntelyllä vaikutuksia mahdollisuuksiin rekrytoida eläinlääkäreitä harvaan asutuille alueille.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu eläinlääkintähuoltolain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä (hankenumero: MMM047:00/2023), jonka maa- ja metsätalousministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 28.2.2024. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa tyydyttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

Helsingissä 13. maaliskuuta 2024

Leila Kostiainen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Birgitta Hämäläinen

Erityisasiantuntija, lainsäädännön arviointineuvoston sihteeri

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

LAINSÄÄDÄNNÖN
ARVIOINTINEUVOSTO

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
vnk.fi
p. 0295 16001

Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

5. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää kiitettävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäysehdotuksia hallituksen esitysluonnokseen.

4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa tyydyttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa välttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Hallituksen esitysluonnoksessa on olennaisia puutteita ja esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksen puutteet ovat niin merkittäviä, ettei esitysluonnos täytä lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimuksia. Hallituksen esitysluonnoksen pohjalta ei pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuksien korjaamista on vakavasti harkittava, voiko hallituksen esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi.*

* Viimeinen virke jätetään pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.